

Finansdepartementet

Remissvar: Krav på privata aktörer i välfärden (SOU 2015:7)

SPF Seniorerna får avge följande svar på ovanstående remiss.

SPF Seniorerna har inga synpunkter på de frågeställningar som specifikt rör skolväsendet.

Allmänna synpunkter

För SPF Seniorerna är valfriheten och mångfalden inom vården och omsorgen en viktig del av den svenska välfärden. Vi anser inte att kommuner och landsting per automatik erbjuder de bästa alternativen, utan privata aktörer kan ibland erbjuda en bättre vård och omsorg – och vice versa. Det väsentliga är dock att det är den äldre patienten, och dennes anhöriga, som ska kunna avgöra vilken utförare som är bäst för den enskilde.

De privata aktörerna bidrar också till att bredda alternativen för brukare, patienter och omsorgstagare och ger därigenom dessa bättre möjligheter att hitta alternativen som är de bäst lämpade för dem som individer. Bland SPF Seniorernas medlemmar är möjligheten att få bestämma själv vem som ska hjälpa dem och vem som inte ska göra det en viktig rättighetsfråga. Speciellt viktig blir denna fråga för den omsorg som sker i det egna hemmet, där omsorgstagaren känner sig extra utsatt på grund av intrånget i den privata sfären.

Att enskilda företag inte klarar av sitt uppdrag får inte bli ett argument för att minska eller ta bort privata aktörer i välfärden. Liksom kommuner och landsting så brister även ibland privata aktörer och lever inte upp till de lagar och regler som styr den verksamhet de bedriver. Det är oacceptabelt inom vård och omsorg att många av våra mest sköra i samhället inte får den omsorg de behöver och har rätt till, oavsett vilken huvudman som bär ansvaret för vården eller omsorgen.

Det är även vår uppfattning att privata aktörer inom vården och omsorgen höjer kvaliteten inom de kommunala och landstingsdrivna alternativen. SPF Seniorernas slutsats är att konkurrensutsättningen mellan flera aktörer och huvudmän har haft och har en gynnsam utveckling på kvalitet, effektivitet, kostnader och framför allt bemötandet gentemot mottagarna.

Specifika synpunkter

I avsnitt 3.7 pekar utredningen även på att mycket av tjänsterna inom välfärdssektorn riktar sig till grupper som befinner sig i utsatta situationer. Slutsatsen blir att det är ett viktigt motiv för nationell lagstiftning och styrning av tjänsterna inom välfärden. SPF Seniorerna delar den uppfattningen men vill understryka att det inte får tas för intäkt att begränsa möjligheterna för de grupper som är kapabla att välja tjänster själva.

Datum
2015-06-01

Er referens
Fi2015/781

I avsnitt 10.1 föreslår utredningen att det ska krävas tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för att ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ yrkesmässigt ska få bedriva verksamhet i form av hemtjänst.

SPF Seniorerna anser att det generellt krävs bättre regler för hur hemtjänsten ska bedrivas och erbjudas i Sverige. De äldre som har hemtjänst är oftast våra mest sköra medborgare med få möjligheter att idag påverka omsorgen i det egna hemmet. En hårdare kontroll av omsorgsgivarna är en nödvändighet. Detta tillstånd är dock begränsat till, enligt utredningens förslag, att enbart omfatta verksamhet som inte är kommunal. SPF Seniorerna anser att detta tillstånd ska omfatta alla aktörer. Det är en orimlighet att personer som inte godkänts hos en privat aktör ska kunna användas av en kommun utan problem. En person som bedöms som olämplig är naturligtvis olämplig oavsett om hen är anställd av ett privat företag eller av en kommun. Dessutom innebär en sådan skillnad i regelsystemen att konkurrenssituationen med dess fördelar skulle sättas ut spel.

Vi delar även utredningens förslag om en tillståndsprövning på individnivå av yrkesutövare. Antalet oseriösa aktörer är idag förmodligen lågt men möjligheten att via tillståndsprövning få bort dessa ser vi som positivt. Denna individprövning bör dock även ske av kommunala yrkesutövare eftersom problemet inte enbart är knutet till privata aktörer.

I kapitel 11 diskuterar utredningen att en ägar- och ledningsprövning ska införas. SPF Seniorerna anser att denna ledningsprövning även bör omfatta kommun- och landstingsdrivna verksamheter i enlighet med det resonemang som förts ovan om att det är en orimlighet att personer och lokaler som underkänts hos en privat aktör kan vara godkända inom kommunernas eller landstingens verksamheter.

I avsnitt 11.2 vill utredningen att tillstånd enbart ska beviljas de som har tillräcklig insikt och erfarenhet samt i övrigt bedöms som lämpliga. Även detta borde omfatta kommuner och landsting då det i flera fall visat sig att deras ansvariga ledningspersoner brustit i dessa egenskaper.

Avslutningsvis vill förbundet markera att krav på tillstånd, ledningsprövning m.m. måste hanteras på ett sådant sätt av berörda myndigheter att kostnader och handläggningstider blir rimliga.

Beslut i detta ärende har tagits av SPF Seniorernas förbundsstyrelse

Stockholm den 1 juni 2015

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Christina Rogestam'.

Christina Rogestam
Förbundsordförande
SPF Seniorerna